

بسم الله الرحمن الرحيم

۱۰ ویژگی ماه مبارک رمضان در کلام مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

ماه رمضان مثل باران رحمتی است که بر فضای زندگی ما می بارد؛ آلودگیها، زیادهای، زنگار گرفتگیها و کثافتهایی را که به دست خود ما در محیط زندگی و در جان و دلمان پدید آمده است، می شوید و فضا را مصفا و دلها را نورانی می کند...

ماه رمضان مثل باران رحمتی است که بر فضای زندگی ما می بارد؛ آلودگیها، زیادهای، زنگار گرفتگیها و کثافتهایی را که به دست خود ما در محیط زندگی و در جان و دلمان پدید آمده است، می شوید و فضا را مصفا و دلها را نورانی می کند... بزرگترین درس ماه رمضان، خودسازی است. اولین و مهمترین قدم خودسازی هم این است که انسان به خود و به اخلاق و رفتار خود با نظر انتقادی نگاه کند؛ عیوب خود را با روشنی و دقت ببیند و سعی در برطرف کردن آنها داشته باشد.

۱. ماه مبارک رمضان، ماه ضیافت الهی

شروع ماه مبارک رمضان، در حقیقت عید بزرگی برای مسلمانان است، چون ماه ضیافت الهی است، در این ماه فقط مؤمنین و کسانی که اهل ورود در این ضیافتند، بر سر سفره پروردگار می‌نشینند. این، غیر از سفره عام کرم الهی است که همه انسان ها، بلکه همه موجودات عالم از آن بهره‌مندند؛ این سفره خواص و ضیافت خاصان پروردگار است. (۱)

۲. ماه مبارک رمضان، ماه گشوده شدن درهای آسمان

ماه مبارک رمضان، ماه ضیافت الله است. ماه لیل القدر است. درهای آسمان در ماه رمضان گشوده است، یعنی؛ رابطه قلبی انسان با خدا در این ماه آسان‌تر از همیشه است. درهای آسمان در ماه رمضان گشوده است، یعنی؛ به برکت روزه، فرصت و توفیق کار نیک برای انسان وجود دارد. (۲)

۳. ماه مبارک رمضان، قطعه‌ای از بهشت

ماه رمضان در هر سال، قطعه‌ای از بهشت است که خدا در جهنم سوزان دنیای مادی ما، آن را وارد می‌کند و به ما فرصت می‌دهد که خودمان را بر سر این سفره الهی در این ماه، وارد بهشت کنیم. بعضی همان سی روز را وارد بهشت می‌شوند. بعضی به برکت آن سی روز، همه سال را و بعضی همه عمر را. بعضی هم از کنار آن، غافل عبور می‌کنند که مایه تأسف و خسران است. حالا برای خودشان که هیچ، هر کس که ببیند این موجود انسانی، با این همه استعداد و توانایی عروج و تکامل، از چنین سفره با عظمتی استفاده نکند، حق دارد که متأسف شود. (۳)

۴. ماه مبارک رمضان، ماه مژده خرسندی انسان

ما در طول سال و در مسیر طولانی حرکت خودمان در چالش با هواهای نفسانی، با گناهان، با فضاهای تاریکی که خودمان به دست خودمان به وجود می‌آوریم، با مشکلاتی مواجه می‌شویم. گاهی انسان برای این که حال دعا پیدا کند، مشکل دارد؛ گاهی برای این که قطره اشکی بفشانند، مشکل دارد؛ چون راه دشوار است، به وسیله خلاف‌ها و گناه‌های خود احاطه می‌شویم؛ اما قطعه ماه رمضان، آن قطعه‌یی است که حرکت در آن قطعه آسان است؛ مثل این است که در این راه دشواری که می‌خواهید به محلی یا به شهری برسید، گاهی مجبورید پیاده راه را طی کنید؛ گاهی مجبورید از آب بگذرید؛ گاهی مجبورید از باتلاق بگذرید؛ یک جا هم می‌رسید به فرودگاهی که هواپیمای مجهزی آماده است تا شما را بی دردسر و با خیال راحت و پس از طی مسیر طولانی به

مقصد برساند. آغاز ماه رمضان، رسیدن به همین فرودگاه است. خدای متعال راه را در ماه رمضان هموار کرده است و فضا را در ماه رمضان، فضای خالی از معارض قرار داده است. این روزه‌یی که شما می‌گیرید، نفس و هواهای نفسانی را به زنجیر می‌کشد؛ این عبادت‌ها، این دعاها، این خشوع‌ها، این ذکرها و این لیلۀ القدر همان وسایل همواری است که شما را فرسنگ‌ها جلو می‌برد؛ راهی را که در طول سال و در ماه‌های دیگر گاهی یک متر یک متر باید طی کنیم، می‌توانیم اگر همت کنیم و اگر خودمان را برسانیم، در ماه رمضان این راه را فرسنگ فرسنگ طی کنیم؛ لذا است که شما می‌بینید اولیای خدا از مژده رسیدن ماه رمضان خرسند می‌شدند و از فراق ماه رمضان اشک‌هایشان سرازیر می‌شد. (۴)

۵. ماه مبارک رمضان، ماه عروج و اعتلا

مسأله اساسی در باب ماه رمضان، این است که بشر – که در میان انواع عوامل و موجبات غفلت از خدا و از راه او، محاصره شده و انگیزه‌های گوناگون، او را به سمت پایین و تنزل و سقوط می‌کشد – فرصتی پیدا کند که در آن بتواند روح را – که روح انسان و باطن بشر، به عروج و اعتلا تمایل دارد – به سمت عروج و اعتلا سوق دهد و به خدا تقرب جوید و به اخلاق الهی، تخلّق پیدا کند. ماه رمضان، چنین فرصتی است. (۵)

۶. ماه مبارک رمضان، ماه ورود به سفره غفران و رضوان الهی

این، چیز کمی نیست که رسول اکرم (صلی الله علیه و آله وسلم) ماه رمضان را، ماه ضیافت الهی به حساب بیاورند. مگر ممکن است که انسان وارد سفره کریم بشود و از آن جا، محروم خارج بشود؟! مگر وارد نشوی. آن کسانی که وارد سفره غفران و رضوان و ضیافت الهی در این ماه نشوند، البته بی بهره خواهند ماند و واقعاً این محرومیت به معنای حقیقی است. «... انّ الشقی من حرم غفران الله فی هذا الشهر العظیم، یعنی؛ محروم واقعی، آن کسی است که نتواند در ماه رمضان، غفران الهی را به دست بیاورد.» (۶)

۷. ماه مبارک رمضان، ماه رسیدن فرصت‌های خوب

این نوافل سی و چهار رکعتی که برای نمازهای روز و شب وارد شده است، بسیار با ارزش است. ماه رمضان فرصت خوبی است. ما غالباً اهل نوافل نیستیم. ولی ماه رمضان که می‌شود، چه مانعی دارد؟ کدام کار با دهان روزه، بهتر از نماز خواندن؟ چهار رکعت نماز ظهر است، قبل از این چهار رکعت، هشت رکعت نافله دارد؛ چهار دو رکعتی. چهار رکعت نماز عصر است و قبل از این چهار رکعت، هشت رکعت نافله نماز عصر است. این نوافل را بخوانید. هم چنین نوافل مغرب را که از این‌ها مهم‌تر است؛ و نیز نوافل شب که یازده رکعت است. هم چنین نافله صبح که دو رکعت است. کسانی هستند که در ایام معمولی سال، برایشان مشکل است پیش از اذان صبح برای نماز شب بیدار شوند. ولی در این شب‌ها، به طور قهری و طبیعی بیدار می‌شوند. این یک توفیق الهی است. چرا از این توفیق استفاده نکنیم؟ ان شاء الله فرصت‌های ماه رمضان را مغتنم بشمارید. (۷)

۸. ماه مبارک رمضان، ماه نزدیک شدن راه جبران “کرده‌های ناپسند”

ماه رمضان، ماهی است که می‌شود با تذکر و توجّه در آن، به جبران “کرده‌های ناپسند” پرداخت. در دعای ابو حمزه، عبارتی بسیار تکان دهنده وجود دارد. آن عبارت این است: «... و اعلم أنّک للرّاجی بموضع إجابہ و للملہوفین بمرصد اغاثہ و انّ فی اللّٰهف الی جودک و الرضا بقضائک عوضاً من منع الباخلین و مندوحه عمّا فی ایدی المستأثرین و انّ الراحل الیک قریب المسافه و أنّک لا تحتجب عن خلقک الا ان تحجبهم الاعمال دونک، یعنی؛ ... ای خدای من! من امید به تو را بر امید به غیر تو ترجیح دادم. پناه آوردن به تو را جای گزین پناه بردن به دیگران کردم و می‌دانم اگر کسی به سوی تو بیاید، راه نزدیک است ...» (۸)

۹. ماه مبارک رمضان، ماه ترس از قیامت

امام سجاد (علیه السلام) در دعای ابو حمزه، ترس از قیامت را تشریح می‌کنند:

... ابکی لخروجی عن قبری عریاناً ذلیلاً حاملاً ثقلی علی ظهری؛

امروز می‌گیریم برای وقتی که عریان و ذلیل و بار سنگین عمل بر دوشم از قبر بیرون می‌آیم.

... انظر مرّة عن یمینی و اخری عن شمالی اذ الخلائق فی شأن غیر شأنی لکل امرء منهم یومئذ شأن یغنیه وجوه یومئذ مسفره ضاحکه مستبشرة؛

یک عده چهره‌هاشان خندان است. خشنود، خوشحال و سربلندند. این‌ها چه کسانی هستند؟ کسانی هستند که در دنیا از پل صراطی که حقیقت و باطنش در آن جاست و مثال آن در این جاست، توانسته‌اند رد شوند. این پل صراط، پل عبودیت، پل تقوا و پل پرهیزگاری است.

... و ان اعبدونی هذا صراط مستقیم؛ صراط این دنیا، همان صراط روی جهنم است.

... انک علی صراط مستقیم؛ این که به پیغمبر می‌فرماید، یا؛

... ان اعبدونی هذا صراط مستقیم؛

همان صراط روی جهنم است. اگر این‌جا ما توانستیم از این صراط، درست، با دقت و بدون لغزش عبور کنیم، گذر از آن صراط، آسان‌ترین کار است؛ مثل مؤمنین که مانند برق عبور می‌کنند.

... انّ الذین سبقت لهم منا الحسنی اولئک عنها مبعدون لا یسمعون حسیسها؛ اصلاً این‌ها همه‌جه جهنم را هم نمی‌شنوند؛

... و هم فی ما اشتهت انفسهم خالدون لا یحزنهم الفزع الاکبر؛

فزع اکبر، یعنی دشوارترین ترسی که ممکن است برای انسان پیش بیاید. مؤمنین با همین ابعاد جسمانی و روحانی و نفسانی، فزع عظیمی که در آن جاست؛

... لا یحزنهم الفزع الاکبر؛ این‌ها را محزون و اندوهگین نمی‌کند؛ این‌ها از این صراط عبور کرده‌اند. (۹)

۱۰. رمضان، ماه پذیرایی معنوی خداوند از بندگان

ماه رمضان، ماه ضیافت الهی است. پذیرایی خداوند از بندگان خود در این ماه – که یک پذیرایی معنوی است – عبارت است از گشودن درهای رحمت و مغفرت و مضاعف کردن اجر و ثواب اعمال خیری که بندگان در این ماه انجام می‌دهند. روزه ماه رمضان هم یکی از مواد همین ضیافت عظیم الهی است، که مایه تصفیه روح انسان و ایجاد زمینه طهارت قلبی روزه‌دار است. ماه رمضان، هم چنین بهار قرآن است. انس با قرآن، معرفت اسلامی را در ذهن ما قوی‌تر و عمیق‌تر می‌کند. بدبختی جوامع اسلامی، به خاطر دوری از قرآن و حقایق و معارف آن است. آن کسانی از مسلمانان که معانی قرآن را نمی‌فهمند و با آن انس ندارند، وضعشان معلوم است. حتی کسانی هم که زبان قرآن، زبان آن هاست و آن را می‌فهمند، به خاطر عدم تدبّر در آیات قرآن، با حقایق قرآنی آشنا

نمی‌شوند و انس نمی‌گیرند. می‌بینید که آیه «... لن يجعل الله للكافرين على المؤمنين سبيلا، یعنی؛ ... خداوند مؤمنین را زیر دست و زبون کفار قرار نداده است – در کشورهای عربی و به وسیله مردم عرب زبان در دنیا خوانده می‌شود، اما به آن عمل نمی‌گردد. در آیات قرآن، توجه و تنبه و تدبیر نمی‌کنند؛ لذا کشورهای اسلامی عقب مانده‌اند.» (۱۰)

پی نوشت:

۱. بیانات در نماز جمعه، ۱۳۶۹/۰۱/۱۰.

۲. بیانات در دیدار کارگزاران نظام، ۱۳۸۱/۰۸/۲۰.

۳. بیانات در دیدار روحانیان و مبلغان، ۱۳۷۲/۱۱/۱۷.

۴. بیانات در نماز عید فطر، ۱۳۸۳/۰۸/۲۴.

۵. بیانات در دیدار روز یازدهم ماه رمضان، ۱۳۶۹/۰۱/۱۸.

۶. بیانات در عید فطر، ۱۳۶۹/۰۲/۰۷ و عیون اخبار الرضا، ج ۱، ص ۲۳۰.

۷. بیانات در ماه مبارک رمضان، ۱۳۷۱/۱۲/۰۴.

۸. بیانات در نماز جمعه، ۱۳۷۳/۱۱/۱۴ و مفاتیح الجنان.

۹. بیانات در ۱۳۸۳/۰۸/۰۶ و دعای ابوحمزه ثمالی.

۱۰. بیانات در نماز جمعه، ۱۳۸/۰۷/۲۹.

پایگاه اطلاع رسانی هیأت رزمندگان اسلام

#گروه_صهبای_رمضان

معاونت فرهنگی تربیتی مرکز آموزش های غیرحضورى

<http://vufarhangi.whc.ir>